

HOVEDSCENEN

MESTEREN OG MARGARITA

AV MIKHAIL BULGAKOV

DRAMATISERT AV YNGVE SUNDVOR

NORGESPREMIERE LØRDAG 5. MARS 2005

ROGALAND

TEATER

Billettbestilling: 51 91 90 90
www.rogaland-teater.no

KJÆRE PUBLIKUM!

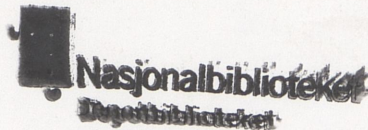
Det er meg en sann svir å kunne ønske velkommen til norgespremiere på Hovedscenen med *Mesteren og Margarita*.

Mikhail Bulgakov har gitt oss en drøm av en roman og Yngve Sundvor har dramatisert galskapen til scenisk liv.

Det handler om å våge, det handler om mot og det handler om kjærlighet, - kort sagt: Det handler om livet og hvordan vi forvalter det...

Det er et kremlag av kunstnere som har lekt denne forestillingen fram. Kjære Yngve, Arne, Ingrid, Bjørn, Niklas, Marit og hele Rogaland Teater: Takk for at dere våger!

Hanne Tømte
Teatersjef

ET MESTERVERK AV EN HISTORIE!

Handlingen i *Mesteren og Margarita* starter i en park i Moskva på Stalins tid. Berlioz, redaktøren av et litterært tidskrift, prøver å overbevise dikteren Ivan at han i et antikristent dikt har beskrevet Jesus altfor realistisk, og at Jesus aldri har levd. Det er i dette øyeblikket den underlige mannen Woland slutter seg til dem og presenterer seg som professor i svart magi. Han kan fortelle at selvfølgelig har Jesus levd - han har selv møtt ham.

Slik starter den fantastiske, magiske og uforutsigbare fortellingen om *Mesteren og Margarita*, og samtidig historien som skjedde i Jerusalem 2000 år tidligere, hvor Pontius Pilatus får en underlig fange ført frem for seg og sjelefreden forstyrret for all fremtid.

Magiens mester

Dette er bare begynnelsen på en serie begivenheter som blir mer og mer forrykte. Woland og hans følge av medhjelpere; Korovjev, katten Behemot og vampyren Hella, setter byen på ende; anstendige kvinner opptrer plutselig nakne, stødige menn mister regelrett hodet, folk forsvinner sporløst og en tom leilighet syder av liv.

Fortellingene fra Moskva i vår tid og Jerusalem for 2000 år siden utgjør historiens to plan. Begge har likhet med kjente historier.

Moskvadelen har likhet med Goethes *Faust* og Jerusalemsdelen bygger på Matteusevangeliet, selv om det er store avvik i historien. Han skjeler også til Gogol: I likhet med både *Mesteren* og Bulgakov, brente Gogol manuskriptet til sitt mesterstykke, og i likhet med de to andre ble Gogol også trakassert i pressen.

Historiene har også likheter og fellestrekk. De foregår på den samme årstiden. Wolands fullmåne henviser til påsken. I en annen del av historien møtes Pilatus og politisjefen, som ligner mye på politimannen som møter Ivan i Moskvadelen.

Fordekt systemkritikk

Bulgakov har nok hatt glede av å skrive om den kristne påsken, som den gang var et forbudt tema. Vel vitende om sensuren lar han også Jeshua snakke om statens oppløsning, noe som ble sett på som særdeles farlig. Han har også benyttet seg av en annen mulighet, nemlig å skrive om romernes imperium, som de styrte svært strengt. På denne måten kunne han beskrive undertrykkelsen som skjedde i hans eget samfunn.

Sentrale tema i historien er ordets og tankens makt, fortellingen som overlever avvisning, hatske utfall, forfølgelse og brenning av manus.

Navnebruken

Bulgakovs bruk av navn er bevisst. I den realistiske Jerusalemsdelen bruker han ikke bibelske, men de riktige navnene og titlene. Dette kan være for å vise at de opprinnelige kildene er brukt. I Moskvadelen er navnene ofte karakteriserende.

Hovedpersonen, *Mesteren*, blir ofte betegnelsen for noen med særlig kunnskap eller evner, og Jesus blir ofte kalt *Mesteren* i Bibelen. Navnet *Margarita* er delvis en russisk versjon av det tyske *Gretchen* (Goethes *Faust*), men knyttet også til *Marguerite de Valois*, den beryktede dronning Margot.

Bulgakov gjør *Mesteren* til en ordets mann. Hans Pilatus-roman bergtar dem som hører den. Han gjør *Margarita* til en sterk kvinne som er villig til å inngå en pakt med djevlen for å få den hun elsker. Vel vitende om at romanen *Mesteren og Margarita* ikke kom til å bli utgitt mens han levde, fortsatte Bulgakov å skrive i tolv år, med innbitt håp om å skrive for sin samtid.

MESTEREN OG MARGARITA

AV MIKHAIL BULGAKOV

DRAMATISERT AV YNGVE SUNDVOR

ESPEN HANA	Mesteren/Jeshua
NINA ELLEN ØDEGÅRD	Margarita
BJØRN SUNDQUIST	Pontius Pilatus/ Førstebetjent Sejerovskij
EVEN STORMOEN	Woland
ANDERS DALE	Korovjev
NIKLAS GUNDERSEN	Behemot, en katt
MARIT SANDSMARK	Hella, en vampyr
CATO SKIMTEN STORENGEN	Ivan/Matteus
ØYSTEIN MARTINSEN	Berlioz
JOHN F. BRUNGOT	Rimskij
GLENN ANDRÉ KAADA	Varenucha
MARIANNE HOLTER	Stefana, teatersjef
OLE A. SIMENSEN	Bengalskij, konferansier
GRETELILL TANGEN	Stravinskij, psykiater

Mikhail Afanasievitsj Bulgakov brukte tolv år på å skrive *Mesteren og Margarita*, boka som ble hans besettelse. Han startet i 1928, og rakk så vidt å fullføre den før han døde i 1940. Han fikk aldri oppleve å se boka på trykk, men trøsten er at han i ettertid har fått stor oppreisning. *Mesteren og Margarita* er å finne på alle lister over 1900-tallets beste romaner.

MIKHAIL BULGAKOV

Mikhail Bulgakov er en av de største russiske forfatterne fra 1900-tallet. Han ble født inn i en slekt av leger, prester og teologer i 1891 i Kiev. Faren var professor i teologi og døde av en nyresykdom i 1907, bare 47 år gammel.

Legen Bulgakov

Selv utdannet Mikhail Bulgakov seg til lege. Han begynte studiene i Kiev i 1909 og var ferdig utdannet lege i 1916. I mellomtiden hadde han giftet seg med Tatyana Lappa i 1913. Etter eksamen ble han innkalt til sørvestfronten, hvor han fikk arbeid som lege ved et feltsykehus. Kort tid etter fikk han tilbud om å ta over ansvaret for et lite sykehus i Smolensk og forlot dermed hæren. Han arbeidet ved sykehuset i ett år. I denne tiden behandlet han et stort antall pasienter, for alt fra lårbeinsamputasjon til å forløse barn med tang. Det blir sagt om Bulgakov at han på dette tidspunktet begynte å misbruke morfin og at det tok et år før han kom seg ut av misbruket igjen og ble frisk.

I 1918 reiste han tilbake til Kiev, hvor han åpnet privatpraksis. Han fikk ikke drive legepraksisen særlig lenge, for

de kaotiske forholdene rundt borgerkrigen i 1918-1919 førte til at Bulgakov ble mobilisert av snart den ene, og deretter en annen av de mange fraksjonene i borgerkrigen.

Forfatteren overtar

Det endte til slutt med at han havnet som sanitetsoffiser i Nord-Kaukasus, hvor troppene prøvde å kvele et opprør fra tjetjernerne. Det var mens han var mobilisert som militærlege der at han gjorde sin litterære debut med avisartikler og stykker skrevet for lokale teatre. Etter en stund bestemte Bulgakov seg for å bryte med legeyrket, og i 1921 reiste han til Moskva, hvor han ble boende resten av sitt liv.

Den første tiden var svært vanskelig, han sultet og var stort sett hjemløs. Men Bulgakov ga ikke opp. Han fortsatte å skrive artikler og føljetonger for tyske og russiske aviser, blant annet for det tysk-russiske tidsskriftet *Nakanune*. I 1924 skilte han seg fra Lappa, og allerede året etter giftet han seg på nytt.

”Antisovjetisk forfatter”

Selv om Bulgakov mer eller mindre fornektet at han var lege de første årene som forfatter, kan man likevel finne spor av hans medisinske bakgrunn i flere verk.

Etter hvert steg hans ambisjoner og han begynte å skrive noveller, romaner og mange skuespill. I årene mellom 1924 - 1927 fikk han publisert en rekke noveller og stykker. Hele tiden brukte han satire for å uttrykke sin skepsis til sovjet-systemet.

Det at han ikke passet inn i systemet medførte at han ble for dømt av kritikerne. I 1927 fikk han publisert novellen *Morfin* i det medisinske tidsskriftet *Medical Worker*. Dette skulle tragisk nok bli det siste som Bulgakov fikk publisert mens han levde, og kritikerne var ikke ikke nådige. Spesielt ille ble det etter den store suksessen med stykket *Dni-Turbinyh (The Days of the Turbins)*, som for en stor del baserte seg på hans roman *The White Guard*. Stykket ble satt opp i 1926 og ble fulgt av en massiv skittkasting i pressen mot den ”antisovjetiske” forfatteren. Etter dette ble alt vanskeligere for Bulgakov. Han ble ikke publisert og stykkene han skrev for scenen ble avvist. I 1926 ble leiligheten hans gjennomsokt, og de konfiskerte dagboken hans og manuskriptet til boken *En hunds hjerte*.

Vel tre år senere fikk han dagbøkene og manuskriptet tilbake, og da brente Bulgakov dem. Politiet hadde imidlertid tatt kopier, som ble funnet og publisert så sent som i 1989. Bulgakov brente også flere av de andre manuskriptene sine. Blant annet et utkast til det som senere skulle bli høydepunktet på hans litterære karriere; *Mesteren og Margarita*.

Jobbtilbud fra Stalin

Mikhail Bulgakov arbeidet hele livet i motvind. Han følte seg truet og trakassert av myndighetene, og i 1929 søkte han Stalin om å få emigrere. Søknaden ble aldri besvart og derfor skrev Bulgakov en ny og mer utfyllende søknad året etter. Da ringte Stalin selv til Bulgakov, som utførlig forklarte hvorfor han ønsket å emigrere. Stalin var ikke enig i at

Bulgakov burde forlate landet, og foreslo istedet at han skulle søke arbeid ved teatret i Moskva. Da Bulgakov forklarte at han allerede hadde gjort det, men fått avslag, mente Stalin at det sikkert kom til å gå bedre hvis han søkte igjen. Noen dager senere besluttet Politbyrået at Bulgakov skulle få den jobben han ville. Bulgakov ønsket å jobbe som regissør ved Moskvateateret MHAT, og ønsket ble oppfylt.

I årene Bulgakov var ved teatret, dramatiserte han blant annet Nikolaj Gogols bok *Døde sjeler* (1932) og senere Leo Tolstojs bok *Krig og fred*. I 1932 gifter han seg for tredje gang.

Hjertebarnet

Høsten 1938 ble Bulgakov rammet av en komplisert nyresykdom. Han fortsatte å skrive på *Mesteren og Margarita*, hjertebarnet som han skrev på i hele tolv år.

Til å begynne med kalte han boka ”*Den sorte mager*”, men senere ble den berømt under tittelen *Mesteren og Margarita*.

Det skulle gå mange år etter Bulgakovs død før hans hovedverk ble publisert. I tidsrommet 1966-67 ble en forkortet og sensurert utgave trykt som føljetong i et tidsskrift i Moskva. I 1969 ble en full versjon av boka utgitt i Frankfurt.

I romanen sier en av karakterene: ”manuskripter brenner ikke”. På tross av at Bulgakov faktisk brente bokas manuskript en gang, og på tross av førte års forbud, ble en fullstendig versjon av boken til slutt gitt ut i Sovjet i 1973.

I. M.

Kilder til *Et mesterverk av en historie og Mikhail Bulgakov*:

Erik Egeberg, Per Joachim Lund: *Tidsskrift Norsk Lægeförening 2001*

Projekt Runeberg: *Michail Bulgakov, författare*,

Kevin Moss, Middlebury College: *Master & Margarita Introduction*

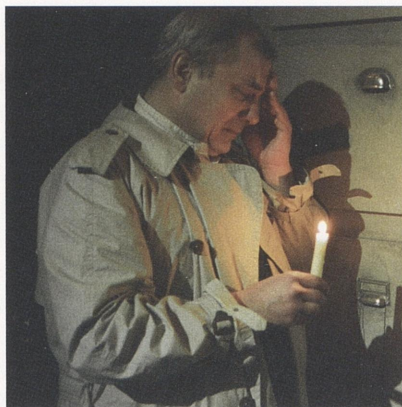

Yngve Sundvor, regissør

Yngve Sundvor avsluttet regiutdanningen ved Det statlige russiske institutt for scenekunst i Moskva i 1997. Siden den gang har han markert seg som en av landets mest særpregete regissører. Etter å ha satt opp *Tolvskillingsoperaen* av Berthold Brecht i Litauen og *Tartuffe* av Molière i Frankrike, gjorde han kometkarriere i Norge i løpet av to sesonger. For oppsetningen av *Skjønnhetsdronningen* av Martin McDonagh på Trøndelag Teater fikk Yngve Sundvor Hedda-prisen for beste regi. Året etter fikk han kritikerprisen for sin oppsetning og dramatisering av Knut Hamsuns *Sult* på Nationaltheatrets Amfiscene. Siden har han satt opp *Bøddelen* av Pär Lagerkvist og *Stengde dører* av Jean-Paul Sartre, *Kong Lear* av William Shakespeare, og *Cirkus* av Pavel Kohout på Nationaltheatret i 2001.

I perioden 2001-2003 markerte Sundvor seg som kunstnerisk leder for "Utan filter"-prosjektet ved Det Norske Teatret, et dogmeteaterprosjekt som særlig satset på nyskrevet norsk dramatik med en fast kjerne av skuespillere. "Utan filter" var skuespillerbasert teater med minimal scenografi - mest mulig frigjort fra teatermaskineriet og med fantasien, skuespillerne og tilskuerne som sin viktigste ressurs.

I 2003 fikk han strålende kritikker for sin regi på Ibsens *Et dukkehjem* på Den Nationale Scene. Siste premiere var i november 2004 på DnS, hvor han hadde regi på Martin McDonaghs *Putemannen*, også en kritikerrost forestilling.

Ingrid Nylander, kostymedesigner

Ingrid Nylander har tatt hovedfag i kostymedesign ved Statens håndtverks- og kunstindustriskole i Oslo. Hun synes det å sprengre grenser er fantastisk morsomt. Derfor føyer det å kreere flotte kostymer for blant annet djevelen, unnskyld - Woland, Jesus og Margarita i *Mesteren og Margarita* seg bare inn i rekken av utallige kostymer som hun har kreert.

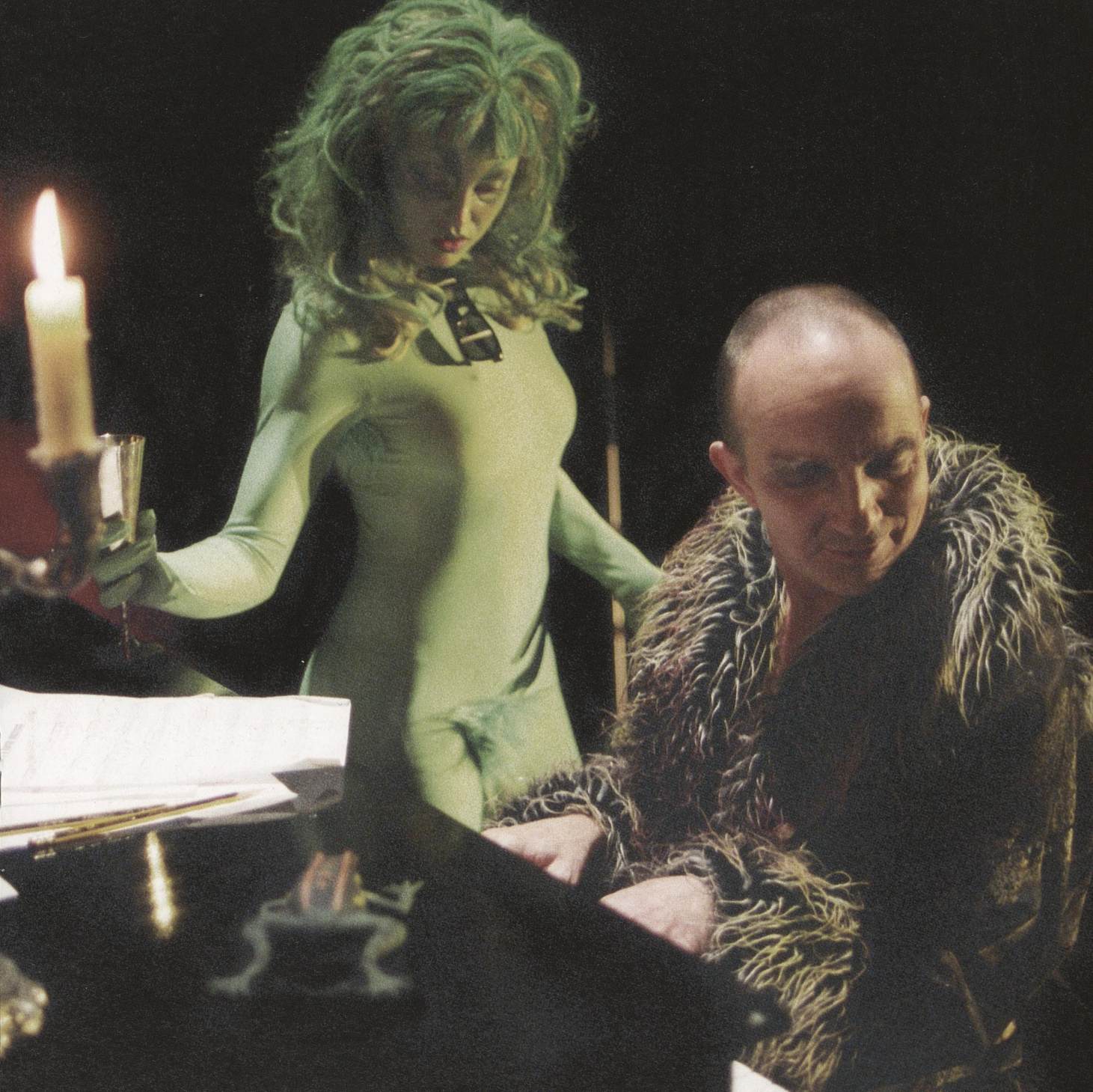
På Oslo Nye Teater tegnet hun samtlige av de overdådige og glitrende kostymene på suksessen *La Cage aux Folles*. Hele 160 kostymer, den største kostymesatsingen i teatrets historie, ga da også Heddaprisen til Ingrid Nylander i 2004.

Men det er ikke det største antallet Nylander har laget til en produksjon. I filmen *Jakten på nyresteinene*, laget hun så mange fantasirike kostymer at hun ikke lenger husker antallet. Ellers har hun laget kostymer for *Brødrene Løvehjerte* og *Sporvogn til begjær* på Nationalteatret, *Antons villfarelse* på Det Norske Teater, *Romeo og Julie* og *Kong Lear* på Den Nationale Scene i Bergen.

Hun var også ansvarlig for kostymene til suksessmusikalen *90-metersbakken* av Jo Nesbø (2004), som gikk for fulle hus på Teatret vårt i Molde, og kostymene til *Ann-Magritt* av Johan Falkberget (2004) på Trøndelag Teater.

“Mikhail Bulgakov har valgt boka og litteraturen til å formidle historien om Mesteren og Margarita; vi har valgt teaterrommet og teaterspråket til å fortelle historien.”

AV INGRID MILDE

Arne Nøst er scenograf på *Mesteren og Margarita*. Når det gjelder sceneversjonen har flere spurt seg selv om hvordan man kan overføre en så spesiell bok til scenen. Men det har Nøst en forklaring på:

- Det magiske oppstår i leseren eller publikums assosiasjoner. David Copperfield gjør for eksempel *alt* for å skjule sine triks, det blir løgnens fascinasjon. Vi gjør det motsatte.

I *Mesteren og Margarita* har vi en god historie, hvor blant annet det å sveve er nødvendig - hos oss blir det å vise hvordan personen svever: en del av historien.

Det er her Bulgakov har et meget spesielt grep: Publikum får nemlig se hele historien fra Djevelens perspektiv. Og ikke bare det; Arne Nøst forteller at Djevelen, eller Woland som han heter i stykket, gjerne vil avsløre sine triks for oss. På den måten blir den 5. dimensjon helt konkret.

Han fortsetter: - Rollefigurene i historien kan ikke se hvordan ting foregår. Men vi - publikum - skjønner det, fordi vi blir invitert til å se virke-

ligheten slik den er. Dermed kan vi akseptere at Satan fins, mener Nøst.

Han forklarer hvordan han bruker gamle teatertekniske grep for å få til det som boka beskriver. For eksempel et rullelerret med malt himmel, hvor en person står foran og vifter med armene; resultatet blir at i et kort øyeblikk ser det ut som personen flyr. Så viser det seg at det er Satans katt; Behemot som er 1.80 høy, som står og svetter og sveiver på rullelerretet!

-Et annet sted har jeg modellert Espen Hana som henger på korset. Hvis publikum bare i ett eneste sekund oppfatter og tror at det er Espen, har det vært verd det. Det er utrolig fint å prøve å skape magi!

Arne Nøst fortsetter: Kanskje får vi også se en løftekran på scenen, moderne teknikker sammen med de gamle teknikkene?

-Fascinasjonen i å se hvordan ting blir til, reduserer ikke opplevelsen for publikum, tvert i mot, det er dette som er virkelig teaterlek.

Arne Nøst setter pris på å jobbe i mange dimensjoner: -Jeg er litt fan av det analoge teatret. Jeg mener at det å utdype teaterets egenart er den eneste veien å gå i fremtiden, ja - bli bevisst teatrets egenart. Arne Nøst reflekterer over dagens virkelighet:

- I dag er det små ressurser i teaterverden når det gjelder

produksjonsbudsjetter. For 10-20 år siden var det mye mer penger til å lage scenografi for enn det er i dag. Men på den annen side har teatret sin største kvalitet i det å ikke være grandios. Tilskuernes egne bilder i hodet skal stimuleres, og de indre bildene er større enn en widescreen, mener Nøst.

-Yngve er en veldig visuell instruktør, som det er interessant å jobbe med.

Han forholder seg ikke til scenografi som dekorasjoner.

I *Mesteren og Margarita* er det et brudd mellom det muntre og det burleske noe som er typisk for den klassiske teaterfortellingen. Yngve bruker det visuelle fortellerperspektivet, sier Nøst og avslører at kontrakten med publikum er følgende:

Vi ser et tomt teaterrom med mange kortvegger som henger ganske tett.

"Partituret" er helt synlig for oss publikummere, og også for djevelens menn. -Men ikke for rollefigurene i stykket, de skjønner ikke hva som foregår, de får heller ikke se de avsløringene som vi gjør.

Det er slik at teatrets virkelighet er selve virkeligheten for Woland; så for å si det som det er: Uten Satan - intet teater!

Arne Nøst, scenograf

Arne Nøst er født i 1962, og er fra Molde. Han er utdannet ved Kunstakademiet i Trondheim og ved Statens Kunstakademi i Oslo. Siden 1988 har han vært tilknyttet Dagbladet som tegner på kultursidene. Debututstillingen fant sted i Bergen Kunstforening i 1986, og siden har han hatt et stort antall separatutstillinger over store deler av landet, bl.a. i Galleri Aktuell Kunst, Galleri F-15 på Jeløya og Tegnerforbundet i Oslo.

Han har også deltatt på flere viktige kollektive utstillinger; bl.a. Statens Høstutstilling. I tillegg til flere utsmykningsoppgaver og oppdrag innen scenografi, har Nøst også laget platecover for mange norske artister. Han har illustrert en rekke bøker; bl.a. *Unge Werthers lidelser* av Goethe og *Bøddelen* av Per Lägerqvist. Arne Nøst er innkjøpt av bl.a. Nordnorsk Kunstmuseum, Den Norske Opera, Nationaltheatret og Nasjonalgalleriet.

Bjørn Sundquist

Sist gang Bjørn Sundquist gjestet Rogaland Teater var i monologen *Gilles og natten* av Hugo Claus våren 1998. Allerede den gang synes han Stavanger var en trivelig og svært inkluderende by. Det er en glede for oss å ønske ham velkommen tilbake til Rogaland Teater.

Bjørn Sundquist er født i Hammerfest, og har siden spillefilmdebuten i *Kronprinsen* (1979) spilt i rundt 50 filmer på 25 år. Han var ansatt ved Det Norske Teatret i flere år, og huskes spesielt for sitt samarbeid med Stein Winge hvor tittelrollene i både *Hamlet* og *Merlin* var to av resultatene. Sundquist var også ansatt ved Nationaltheatret i flere år før han valgte å satse på en frilanskarriere.

At Sundquist er en ettertraktet skuespiller bekreftes av at han etter sigende har norgesrekord i antall Amanda-priser. Han har vunnet pris i klassen mannlige skuespillere for

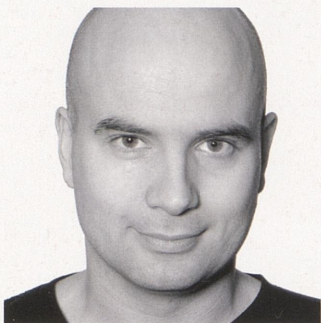
filmene *Over grensen* (1987), Oscar-nominerte *Søndagsengler* (1996) og for tittelrollen i krimserien *Konrad Sejer - se deg ikke tilbake* (2000). I sistnevnte spilte han drapsetterforskeren Sejer fra Karin Fossums populære bøker, en figur han også portretterte i filmen *Evas øyne* og flere førsteklasses tv-serier:

For å understreke Sundquists rolle i norsk film, fjernsyn og teater fikk han Amandas Ærespris i 2000, i en alder av 52 år:

Siden den gang har han spilt i *Spenn* (2001), *Amatørene* (2001), *Sejer-Djevelen holder lyset* (2002), *Que sera, sera* (2002), *Pelle politibil* (2002), *Jeg er Dina* (2002), *Jonny Vang* (2003), *Min misunnelige frisør* (2004).

Kultstatusen steg da han hadde en serie opptredener i Bård Tufte Johansen og Harald Eias serie *Åpen post* i 2002.

Niklas Gundersen, danser og koreograf

Niklas Gundersen har tatt sin utdannelse ved Renato Greco, Roma (86-88), San Fransisco Dance Theater/ Academy of Ballet, (91-92) og Drama Studio London, (2001-02). Han har vært ved Nasjonalballetten i 1989-90, ved Concordanse kompani i Paris i 1993- 94 og ved Nye Carte Blanche i 1990, og 1994-96.

Niklas Gundersen har medvirket i et stort antall oppsetninger innen dans, teater og koreografi, både her i Norge og i utlandet. Når vi møter ham som den frekke og ustyrlige katten Behemot i *Mesteren og Margarita* er det første gang Gundersen gjester Rogaland Teater. Navnet Behemot betyr "flodhest" på russisk, og kommer fra Jobs bok. Behemot er ifølge mytologien også navnet på demonen for magens begjær.

I tillegg til en rekke danseforestillinger med koreografer som Arne Fagerholt, Un-Magritt Nordseth, Kjersti Alveberg, Jo Strømgren og Ingun

Bjørnsgaard, har han medvirket i følgende teaterproduksjoner:

Mowgli, Riksteatret (1996), *Cabaret*, Nordland Teater (1997); *West Side Story*, Trøndelag Teater (1997), *Timen da vi ikke visste om hverandre*, Torshovteatret (2003), *Black Rider*, Det Norske Teatret (2003) *Brakar og Joanna*, Riksteatret (1999), *Tater*, Oslo Nye Teater (2000) *Når vi døde vågner*, Torshovteatret (2003) *Phantasma*, Det Norske Teatret (2003), *Det gode menneske fra Sezuan*, Oslo Nye, Centralteatret (2003), *West Side Story*, Riksteatret (2003-04) *Hardt å være to*, prosjekt med Iren Reppen (2004)

Niklas Gundersen har også hatt koreografioppdrag på flere forestillinger: *Rocky Horror Show*, Oslo Nye, Centralteatret (2002), *Bør Børson*, Det Norske Teatret (2001) *Hardt å være to*, prosjekt med Iren Reppen (2004) *Det gode mennesket fra Sezuan*, Oslo Nye, Sentralteatret (2003).

Marit Sandsmark, danser

Marit Sandsmark fra Kleppe har rollen som vampyrkvinnen Hella, som er med i følget til Woland. Navnet Hella var ifølge mytologien angivelig et navn som ble gitt til jente-vampyrer på øya Lesbos, som døde før deres tid var inne.

Marit Sandsmark har faglærerutdanning i dans ved Høyskolen i Stavanger; avdeling kunstfag, og i tillegg har hun studert religion og kultur ved Misjonshøgskolen i Stavanger. I perioden 2003-04 har hun vært ansatt som lærer i videregående skole i Alta med fagene dans og beve-

gelsesforming, i samme periode var hun ansatt som danselærer ved Alta kulturskole. Sandsmark har også undervist dramaelever i dans og bevegelsesforming ved Øytun folkehøyskole.

Marit har lang erfaring som danser før hun kom til Rogaland Teater: Hun har blant annet arbeidet ved en rekke andledninginger med danser og koreograf Siri Dybwik i dybwikdans, i Molitrix Productions med koreograf Linda Birkedal, og har også koreografert egne ting.

EN REISE INN I PUR GALSKAP

AV INGRID MILDE

-Jeg gleder meg enormt til å se *Mesteren og Margarita* på scenen. Aslak Sira Myhre sammenligner den samme spente følelsen han har nå, med følelsen han hadde før han så *Ringenes Herre* på kino.

Ingen kan heretter få Aslak Sira Myhre til å synes at Pontius Pilatus var en skurk.

- Jeg synes faktisk oppriktig synd på ham, sier Aslak, som også frimodig påstår at *Mesteren og Margarita* av Mikhail Bulgakov er verdens beste bok.

Han innrømmer at han regelrett har endret sin oppfatning av historien etter å ha lest romanen. Han fikk den av sin daværende kjæreste, nå kone; Cathrine Sandnes.

-Vi hadde kun vært sammen et par uker da hun ga meg boka i bursdagspresang. Jeg hadde aldri hørt om *Mesteren og Margarita* tidligere. Men etter å ha lest den, mener jeg uten omsvøp at det er verdens beste bok, en bok med utrolig mange dimensjoner, og svært klokt fortalt.

Magisk realisme

Ordet magisk blir ofte hentet fram når noen snakker om *Mesteren og Margarita*. Magisk fortelling - eller magiske fortellinger, i flertall. Fordi boka er vevd sammen av minst to historier, hvorav den ene utspiller seg i Stalins Moskva, og den andre i Jerusalem to tusen år tidligere.

-Begge historiene er i seg selv veldig sterke, sier Aslak. Tenk så kult; når det blir diskutert at djevelen ikke fins, at ingen lengre tror på ham, da dukker han opp i Moskva! Bedre kan en ikke få en historie! Poenget er jo at først når en benekter ondskaperen – blir ondskaperen farlig, sier han og forklarer:

- Dette er en fortelling som på en forunderlig måte og helt uten vanlige litterære ambisjoner har gitt meg som leser store utfordringer; det er som *Ringenes Herre* på alvor.

De to parallelle historiene er som to reiser. Det ene er en reise inn i pur galskap, hvor Satan driver og tryller i et varieteteater i Moskva. Det er til og med en Satan som vi kan føle sympati med. Vi opplever ikke at det er noe galt med djevelen, sier Aslak; og det er det som er så fantastisk magisk med boka!

Den minner faktisk om en film jeg har sett, *League of Extraordinary Gentlemen*.

Aslak Sira Myhre snakker seg varm:

- Så kommer Jesushistorien, som er skrevet i en dypt realistisk stil. Det er altså brytningen mellom disse to historiene som gir en helt særegen historie.

- Har den realistiske historien om Jesus og Pilatus påvirket deg på noen måte?

- Ja, jeg må jo innrømme at min oppfatning av den historiske Jesus er sterkt preget av historien jeg leste i *Mesteren og Margarita*, sier Aslak. Jeg må rett og slett ta meg ekstremt sammen innimellom, og minne meg selv på at det faktisk bare er fiksjon. Og som sagt tidligere; jeg synes synd på Pontius Pilatus. Der har han gått og vantrivdes i den utrolige heten langt hjemmefra. Han har hatt en forferdelig migrene, og ønsket seg langt vekk.

- Har du en appell til publikum?

- Det er en ting jeg synes er viktig å ha med seg, og det er hvorfor Bulgakovs historie har blitt så stor, sier Aslak Sira Myhre.

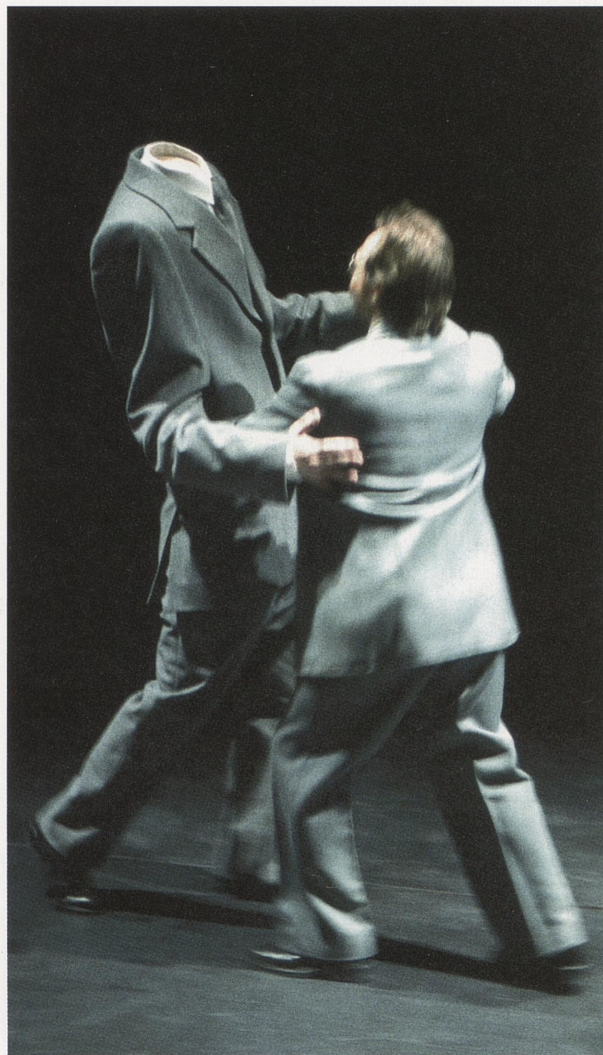
Det er ikke kraften i historien som er så stor, men den fantastiske fortellingen. En surrealistisk fortelling i russisk, appellerende stil, stappfull av galskap. Det er altså ikke tematikken i seg selv, men fortellingen som er så fantastisk, mener Myhre.

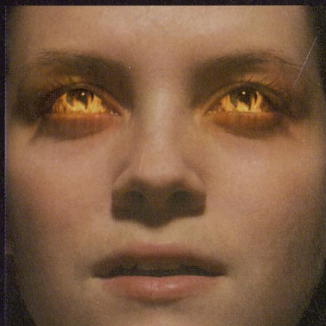
Vi må tenke på den tiden og rammen som boka ble skrevet i, Stalins Moskva, med de ytre begrensningene som det faktisk var å være forfatter på den tiden. Bulgakov og de andre ble tvunget til å lage bilder og allegorier for å få fram budskapet. Hvis vi ser hvilke vilkår boka er skrevet under, ser vi at det absolutt ikke har vært noen ulempe for litteraturen, men tvert imot har styrket den. I ettertid kan vi se at omstendighetene har gjort litteraturen stor, avslutter han.

1. januar 2003 ble tidligere RV-leder Aslak Sira Myhre daglig leder for foreningen **!les**.

Den gangen uttalte han i et intervju at han hadde lest at norske gutter er de som leser minst i hele den vestlige verden. Derfor ønsker Myhre å kunne bidra til positive leseropplevelser for unge. Hovedmålet for Foreningen !les er at flere folk i Norge skal lese flere bøker. Metoden for å nå dette målet er å stimulere til leselyst og leseglede. !les jobber særlig med ungdom, og har som særlig siktemål å øke lesegleden i denne gruppen. www.foreningenles.no

MESTEREN OG Depotbiblioteket

AV MIKHAIL BULGAKOV
DRAMATISERT AV YNGVE SUNDVOR

05sd 11 611

NORGESPREMIERE LØRDAG 5. MARS 2005

Medvirkende: ESPEN HANA NINA ELLEN ØDEGÅRD
BJØRN SUNDQUIST EVEN STORMOEN ANDERS DALE
NIKLAS GUNDERSEN MARIT SANDSMARK CATO SKIMTEN STORENGEN
ØYSTEIN MARTINSEN JOHN F. BRUNGOT GLENN ANDRÉ KAADA
MARIANNE HOLTER OLE A. SIMENSEN GRETELILL TANGEN

Regissør: YNGVE SUNDVOR Regiassistent: INGRID VALVIK
Scenograf: ARNE NØST Kostymedesigner: INGRID NYLANDER
Koreografisk bistand: NIKLAS GUNDERSEN
Lysdesigner: HAAKON ESPELAND Maskør: JILL TONJE HOLTER
Lyddesignere: FRODE YTRE-ARNE ANDREAS WEIRE

Inspisient: KRISTIN BOYE HANSEN Sufflør: GUDRUN ROSSNES
Frisør: INGER HERMANSEN Rekvisitører: WENCHE SOLGÅRD
MARGRETE ESKEDAHL Overscenemester: NILS VOLD
Scenemester: TERJE SKJØRESTAD

Forlag: Teaterforlaget Scala

Takk til Musikkorpset Gjallarhorn for lån av instrumenter

Utgitt av ROGALAND TEATER Ansvarlig utgiver: HANNE TØMTA Redaktør: INGRID MILDE
Programredaksjon: HANNE TØMTA YNGVE SUNDVOR ARNE NØST INGRID MILDE
ESPEN V. HARALDSEN ERIK ÅRSLAND
Foto: ASHLEY STUDIO Plakat: ARNE NØST Trykk: STAVANGER OFFSET

Alle kostymer og deko-
rasjoner er produsert
ved Rogaland Teaters
verksteder.

Forestillingen varer ca.
tre timer inklusive én
pause.

For mer informasjon:
www.rogaland-teater.no

Kverneland Bil

SpareBank 1 SR-Bank

Program: kr 30,-